

**Вищий навчальний заклад «Приватне акціонерне товариство
«Львівський інститут менеджменту»**

**Положення
про дистанційне та змішане навчання у
Вищому навчальному закладі «Приватне акціонерне товариство «Львівський
інститут менеджменту»**

Розглянуто
та схвалено вченою Радою
Протокол № 5
від 27.08.2020 р.

Львів – 2020

1. Загальні положення

1.1. Положення про дистанційне та змішане навчання (далі – Положення) Вищого навчального закладу «Приватне акціонерне товариство «Львівський інститут менеджменту» (далі – Інститут, ЛІМ) є нормативним документом, який регламентує організацію освітнього процесу з використанням електронних ресурсів та інструментів дистанційного та змішаного навчання в Інституті.

1.2. Дане Положення розроблене відповідно до Положення про дистанційне навчання, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 №466 (зі змінами); Закону України «Про вищу освіту».

1.3. Дистанційне та змішане навчання в Інституті реалізується через Центр інформаційних технологій (ЦІТ). ЦІТ є структурним підрозділом ЛІМу з нормативно-правовою базою, організаційно оформленою структурою, кадровим, системотехнічним, програмним, матеріально-технічним забезпеченням. Основне завдання ЦІТ – реалізація дистанційного та змішаного навчання на рівні вищої та післядипломної освіти, а також самоосвіти та підвищення кваліфікації з використанням сучасних систем управління навчанням та підтримки наукової та методичної діяльності в Інституті.

1.4. Під дистанційним навчанням мається на увазі індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. У процесі дистанційного навчання використовуються дистанційні курси – інформаційні продукти, які є достатніми для навчання за окремими навчальними дисциплінами. Реалізація навчання за дистанційними курсами здійснюється за допомогою навігаторів навчальних ресурсів, через які надається доступ до електронних ресурсів здобувачам вищої освіти.

1.5. Під змішаним навчанням мається на увазі колективний та індивідуалізований процеси передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, які відбуваються за допомогою аудиторних лекційних та практичних занять з використанням електронних освітніх ресурсів системи управління навчанням для методичного та інформаційного забезпечення здобувачів вищої освіти та слухачів спеціалізованих курсів; реалізації функцій контролю успішності здобувачів, комунікацій викладач-здобувач, реалізації колективних навчальних проектів.

2. Структура і функції Центру дистанційного освіти (ЦТО)

2.1. ЦТО ЛІМ підтримує та розвиває освітню платформу – систему управління навчанням JetIQ ЛІМ.

Система містить такі основні модулі для викладача:

Персональний репозиторій – особисте сховище електронних освітніх ресурсів викладача.

Навігатор навчальних ресурсів – програмний модуль інформаційного супроводження кожної дисципліни;

Електронний журнал викладача;

Тест-IQ – підсистема для створення тестових питань та проведення тестового контролю;

Блок Мультимедіа і файли – особисте сховище відео, аудіо матеріалів та файлів великого обсягу;

Система внутрішніх повідомлень та корпоративної пошти;

Підсистема управління власним портфоліо та сайтом підрозділу (кафедри);

Підсистема кураторського контролю;

Підсистеми зв'язків з зовнішніми ресурсами наукометрії, наукових журналів; репозиторіїв, наукової бібліотеки.

Підсистема створення електронної книги;

Блок зворотного зв'язку комунікацій «студент-викладач»;

Розклад занять.

Дистанційний курс може бути сформований як об'єднання електронних ресурсів навігатором дисципліни або бути створений як незалежний ресурс на основі електронної книги.

Система містить такі основні модулі для здобувача:

Дисципліни за семестрами та відповідні електронні ресурси;

Електронна залікова книжка;

Підсистема комунікацій з викладачем;

Підсистема для веб-програмування; Підсистема зв'язків з зовнішніми ресурсами;

Розклад занять.

Система управління навчанням містить підсистему електронного деканату.

2.2. Центр інформаційних технологій забезпечує:

- поточну координацію робіт з розвитку дистанційного та змішаного навчання, зокрема з розроблення нормативних документів щодо діяльності ЦТО, наукових основ дистанційного та змішаного навчання, у тому числі технологій дистанційного

та змішаного навчання і його науково-методичного, системотехнічного, кадрового та матеріально-технічного забезпечення, а також розроблення критеріїв, засобів і систем контролю якості електронних ресурсів;

- розроблення структури навігаторів навчальних ресурсів, дистанційних курсів та участь у створенні банку електронних освітніх ресурсів;

- здійснення освітньої діяльності за технологіями дистанційного та змішаного навчання, включаючи проведення тестового контролю, підсумкового контролю з алгоритмами роботи електронного деканату;

- перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів з технологій дистанційного та змішаного навчання;

- участь у міжнародному співробітництві у сфері дистанційного та змішаного навчання;

- апробацію нових електронних освітніх ресурсів в умовах реального навчального процесу;

- об'єднання зусиль навчальних закладів регіону для забезпечення розвитку дистанційного та змішаного навчання за всіма напрямками та освітніми рівнями;

- співпрацю з органами місцевого самоврядування з метою задоволення регіональних потреб у підготовці, перепідготовці та (або) розширенні профілю (підвищенні кваліфікації) кадрів;

- розроблення дидактичного та методичного забезпечення навчальних дисциплін з використанням електронних ресурсів та інструментів.

2.3. Банк електронних освітніх ресурсів (далі – БЕОР) є розподіленим інформаційним ресурсом, який може бути сформований в системі управління навчання та розташований на сервері Інституту у вигляді підрозділів науково-методичного репозиторію з централізованою системою віртуального керування ним, авторським вибором рівня доступу до інформації. Затвердження електронних освітніх ресурсів здійснюється Вченою радою Інституту за визначеним порядком.

2.4. Банк дистанційних курсів є розподіленим інформаційним ресурсом, сформованим на основі навігаторів навчальних дисциплін і/або електронних книг.

3. Управління системою дистанційного та змішаного навчання

3.1. Управління ЦІТ здійснюється проректором Інституту та безпосередньо керівником Центру, за участю начальника навчального відділу, завідувачами кафедрами які:

- приймають рішення щодо запровадження системи дистанційного та змішаного навчання за різними форматами;

- забезпечують підготовку персоналу для використання інструментів системи управління навчанням для впровадження змішаної та дистанційної форми навчання;
- забезпечують подання на атестацію розроблених в Інституті електронних освітніх ресурсів та дистанційних курсів;
- забезпечують науково-методичну, системотехнічну та матеріально-технічну підтримку дистанційного навчання;
- здійснюють контроль за якістю змішаного та дистанційного навчання.

4. Стандарти у дистанційному та змішаному навчанні

4.1. Змішана та дистанційна форма навчання базується на державних стандартах вищої, професійно-технічної та загальної середньої освіти та сучасних технологіях освітньої діяльності.

4.2. Стандарти на технології дистанційного та змішаного навчання та рекомендації щодо їх впровадження розробляються фахівцями навчально-методичного відділу, центру дистанційної освіти з залученням викладачів та представників підрозділів Інституту.

4.3. Вимоги до структури та формату навчальних курсів та управління формуються на основі міжнародних стандартів дистанційних курсів сформульованих у SCORM (Sharable Courseware Object Reference Model).

5. Організаційні засади системи дистанційного та змішаного навчання:

5.1. ЦІТ може мати розгалужену структуру і включати до свого складу не тільки підрозділи Інституту, але й підрозділи інших навчальних закладів, у тому числі за кордоном, на підставі відповідних угод згідно з чинним законодавством.

5.2. Створення, поповнення та користування інформаційними ресурсами банку атестованих електронних освітніх ресурсів та дистанційних курсів Інституту здійснюються як юридичними, так і фізичними особами на договірних засадах. Усі електронні освітні ресурси та дистанційні курси, які приймаються до банку атестованих, попередньо проходять обов'язкову процедуру атестації. Функціонування банку атестованих електронних освітніх ресурсів та дистанційних курсів здійснюється при повному збереженні авторських і майнових прав та забезпеченні авторського нагляду за їхнім використанням.

5.3. ЦІТ з метою апробації дистанційної форми навчання або розроблених електронних освітніх ресурсів та дистанційних курсів може самостійно організовувати дистанційне навчання з будь-яких навчальних дисциплін після розгляду та схвалення матеріалів курсів методичними комісіями та експертною комісією Методичної ради ЛІМу з оцінки результатів діяльності науково-

педагогічного персоналу у напрямку створення навчально-методичної бази для реалізації технологій змішаного та дистанційного навчання Інституту.

5.4. ЦІТ забезпечує гарантовану якість дистанційного та змішаного навчання за рахунок:

- використання у навчальному процесі якісних електронних освітніх ресурсів;
- проведення періодичного моніторингу якості дистанційного та змішаного навчання.

6. Особливості організації навчального процесу за дистанційною та змішаною формами навчання:

6.1. Учасники навчального процесу.

6.1.1. Учасниками освітнього процесу, що відбувається за змішаною формою навчання є:

- працівники Інституту, що забезпечують навчальний процес, у тому числі науково-педагогічні працівники (далі за текстом – викладачі), а також адміністративно-управлінський, інженерно-технічний та допоміжний персонал (системні адміністратори, програмісти та інші)

- фахівці з інформаційних технологій, адміністратори дистанційного навчання, інженерно-технічні працівники, методисти, лаборанти тощо, далі за текстом-персонал);

- особи, що навчаються (здобувачі вищої освіти, слухачі курсів).

6.1.1. Учасниками навчального процесу, що відбувається за дистанційною формою навчання, є:

- працівники Інституту, що забезпечують навчальний процес, у тому числі науково-педагогічні працівники (далі за текстом – викладачі-тьютори дистанційного курсу), а також адміністративно-управлінський, інженерно-технічний та допоміжний персонал (системні адміністратори, програмісти та інші);

- фахівці з інформаційних технологій, адміністратори дистанційного навчання, інженерно-технічні працівники, методисти, лаборанти тощо, далі за текстом-персонал);

- особи, що навчаються (здобувачі вищої освіти, слухачі курсів, учні).

6.1.2. Працівники Інституту, що забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання, повинні мати необхідний кваліфікаційний рівень з технологій дистанційного навчання.

6.1.3. Штатна чисельність працівників, які забезпечують навчальний процес, обсяг часу, що відведений викладачам для проведення навчальних занять кожного виду, визначаються відповідними нормативами.

6.1.4. Робочий час науково-педагогічних працівників, що забезпечують дистанційне та змішане навчання, для виконання навчальних, методичних, наукових, організаційних та інших робіт у поточному навчальному році не повинен перевищувати річний робочий час, що визначений Кодексом законів України про працю.

Враховуючи підвищену складність підготовки методичного та дидактичного забезпечення дистанційних курсів у порівнянні з підготовкою методичних матеріалів для інших форм навчання, керівництву Інституту дозволяється перерозподіляти робочий час між методичними та навчальними роботами.

6.1.5. Навчатися в Інституті за дистанційною та змішаною формами навчання мають право громадяни України, іноземні громадяни і особи без громадянства відповідно до чинного законодавства та міжнародних угод.

Змішана форма навчання запроваджується для здобувачів, що прийняті на навчання в Інститут відповідно до навчальних планів.

6.1.6. Термін навчання за змішаною та дистанційною формою визначається державними стандартами освіти або індивідуальними навчальними планами, які розробляються Інститутом із врахуванням реальних можливостей виконання навчальних, навчально-виробничих та освітньо-професійних програм у певні строки.

6.1.7. Випускникам Інституту, що успішно закінчили повний курс навчання за дистанційною або змішаною формою навчання і пройшли державну атестацію, видаються відповідні документи державного зразка про освіту.

Здобувачі, які успішно закінчили навчання за окремими дистанційними курсами, одержують кваліфікаційний документ (сертифікат) Інституту.

6.1.8. Перелік напрямів, спеціальностей та навчальних дисциплін, за якими допускається підготовка за дистанційною формою навчання, встановлюється Міністерством освіти і науки.

6.1.9. Перелік забезпечення навчальних дисциплін електронними ресурсами для здійснення форми змішаного навчання, визначає Інститут.

6.2. Особливості організації освітнього процесу дистанційної освіти.

6.1.1. Навчальний процес дистанційного навчання в Інституті організовується на підставі навчальних планів, що розроблені на основі галузевих стандартів вищої освіти, за умови виконання вимог до всіх елементів технологій дистанційного навчання.

6.1.2. Навчальний процес за дистанційною формою в Інституті здійснюється у таких формах:

- навчальні заняття;
- виконання проектних завдань;

- практична підготовка;
- контрольні заходи.

6.1.3. Основними видами навчальних занять при дистанційному навчанні в Інституті є: самостійне вивчення навчального матеріалу дистанційного курсу, лекція, консультація, семінар, дискусія, практичне заняття.

6.1.4. Самостійне вивчення передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів, які здобувачі отримують через Інтернет (Інтранет, корпоративну мережу) та / або на переносному носії інформації.

Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються навчальною програмою дисципліни, методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що містяться у дистанційному курсі.

6.1.5. **Лекція** – один із видів навчального заняття у дистанційному навчанні, на якому здобувачі отримують аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу через засоби телекомунікаційного зв'язку як у синхронному режимі, коли здобувачі можуть отримувати інформацію від лектора і ставити йому запитання у реальному вимірі часу, так і в асинхронному, коли здобувачі отримують аудіовізуальний запис лекційного матеріалу.

6.1.6. **Консультація** – це елемент навчального процесу, за яким здобувачі дистанційно отримують відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

6.1.7. **Семінар** – це навчальне заняття, що заплановане програмою навчання, під час якого відбувається обговорення вивченої теми, до якого здобувачі готують тези виступів на підставі виконаних завдань.

6.1.8. **Дискусія** – це навчальне заняття, проведення якого визначається викладачем у зв'язку з необхідністю вирішення поточної проблеми, що виникла у здобувачів у ході навчання, шляхом обговорення її здобувачами з викладачем та між собою.

6.1.9. Семінар і дискусія проводяться дистанційно у синхронному режимі (в реальному часі) з використанням телекомунікаційної мережі.

6.1.10. **Практичне заняття** – це навчальне заняття, під час якого відбувається детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формуються вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання ними завдань, що сформульовані у дистанційному курсі.

Практичні заняття виконуються дистанційно, результати надсилаються викладачеві електронною поштою.

6.1.11. Виконання проектних завдань у дистанційному навчанні передбачає розроблення курсових та дипломного проектів (робіт), які виконуються здобувачами

самостійно з наданням можливості консультування з керівниками проектів та консультантами через електронну пошту, підсистему комунікацій або очно.

6.1.12. Проекти (роботи) оформлюються здобувачами на паперовому носії та в електронному вигляді, надсилаються до Інституту поштою і електронною поштою або подаються особисто, де розглядаються у встановленому порядку.

6.1.13. Захист проектів (робіт) відбувається очно (а у разі створення правових і організаційних умов та інформаційно-технологічних засобів, що забезпечують гарантований рівень ідентифікації здобувачів – дистанційно) перед відповідними комісіями за участю керівника проекту.

6.1.14. Проекти (роботи) зберігаються у спеціальних архівах на паперовому носії та в електронній формі на переносному носії протягом визначеного терміну:

курсіві – протягом 1 року;

дипломні – 5 років.

6.1.15. Практична підготовка здобувачів здійснюється у формі реальної професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом Інституту.

6.1.16. Здобувачі дистанційної форми навчання, які працюють за обраним фахом, звільняються від проходження практичної підготовки.

6.1.17. Контрольні заходи у здобувачів дистанційної та змішаної форми навчання передбачають самоконтроль, вхідний, поточний, рубіжний та підсумковий контроль.

6.1.18. Самоконтроль є первинною формою контролю знань здобувачів, який обов'язково забезпечується структурою та організацією освітнього процесу відповідно до можливостей тестування базових знань здобувачів в системі управління навчання.

6.1.19. Основною формою вхідного, поточного та рубіжного контролю є тестування. Крім того, поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних, семінарських занять та дискусій; а також під час самостійної роботи здобувачів.

6.1.20. Оцінювання результатів тестування практичних робіт відбувається дистанційно у двох режимах: автоматизовано та безпосередньо викладачем.

6.1.21. Іспити та заліки складаються здобувачами в період екзаменаційних сесій або за індивідуальним графіком, який затверджується Інститутом.

6.1.22. До розроблення і впровадження механізму гарантованої ідентифікації учасників процесу дистанційного та змішаного навчання іспити та заліки складаються очно або дистанційно у присутності відповідальної особи чи комісії, які матимуть повноваження щодо ідентифікації особи здобувача.

6.1.23. Результати поточного та семестрового контролю (іспитів та диференційованих заліків) оцінюються у порядку, що визначається Міністерством

освіти і науки, та у відповідності з діючим Наказом ректора ЛІМу про екзаменаційну сесію.

6.1.24. Результати семестрового контролю зберігаються в електронному вигляді та дублюються на паперових носіях відповідно до Положення про освітній процес.

7. Забезпечення дистанційного та змішаного навчання

7.1. Забезпечення дистанційного та змішаного навчання включає такі складові:

- науково-методичне забезпечення;
- кадрове забезпечення;
- системотехнічне забезпечення;
- матеріально-технічне забезпечення.

7.2. Науково-методичне забезпечення дистанційного та змішаного навчання розробляють викладачі Інституту.

Науково-методичне забезпечення включає:

- наукові основи дистанційного та змішаного навчання для всіх освітніх рівнів та напрямів підготовки, перепідготовки та (або) розширення профілю (підвищення кваліфікації);

- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного та змішаного навчання;

- єдині вимоги до навчальних планів, програм і нормативів дистанційного та змішаного навчання, які відповідають державним стандартам освіти;

- дидактичне та методичне забезпечення дисциплін та дистанційних курсів; методики розроблення, апробації та впровадження дисциплін та дистанційних курсів;

- науково-методичні основи функціонування банку електронних освітніх ресурсів.

7.3. Кадрове забезпечення дистанційного та змішаного навчання реалізується постійно діючою системою перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів з технологій дистанційного та змішаного навчання таких категорій фахівців:

- науково-педагогічних працівників Інституту;
- фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій;
- інженерів, програмістів, системних адміністраторів;
- методистів.

Інститут забезпечує підвищення кваліфікації своїх працівників, які задіяні у дистанційному та змішаному навчанні шляхом запровадження спеціальних освітніх

програм підвищення кваліфікації та постійного консалтингового супроводження фахівцями ЦІТ.

7.4. Системотехнічне забезпечення включає в себе:

- апаратне забезпечення;
- телекомунікаційне забезпечення;
- програмне забезпечення;
- інформаційне забезпечення.

7.4.1. До апаратного забезпечення належать:

- сервери для розміщення електронних освітніх ресурсів, дистанційних курсів, WEB-сайтів та відповідних сервісних служб;
- робочі станції для викладачів та персоналу, які забезпечують процес дистанційного навчання, а також здобувачів, що навчаються дистанційно;
- мережне обладнання для об'єднання серверів та робочих станцій у єдину локальну систему та їхнього підключення до Інтернету (Інтранет).

7.4.2. Телекомунікаційне забезпечення складається з:

- телекомунікаційного обладнання, що забезпечує об'єднання мереж, які задіяні в освітньому процесі;
- телекомунікаційного обладнання, що забезпечує необхідну якість та пропускну здатність каналів зв'язку для інтерактивної взаємодії учасників освітнього процесу та їхнього доступу до інформаційних ресурсів, що є в різних інформаційних джерелах, у тому числі мережі Інтернет.

7.4.3. Програмне забезпечення включає:

- системне програмне забезпечення для підтримки роботи серверів і робочих станцій;
- прикладне програмне забезпечення для підтримки WEB-сайтів та інформаційних ресурсів;
- прикладне програмне забезпечення системи управління навчанням JetIQ ЛІМ для підтримки функцій дистанційного та змішаного навчання, що забезпечують загальну підтримку та адміністрування освітнього процесу;
- прикладне програмне забезпечення для викладачів здобувачів, за допомогою якого реалізуються конкретні рішення організації та ведення освітнього процесу у дистанційній та змішаній формі;
- прикладне програмне забезпечення для створення навчальних матеріалів електронних ресурсів та дистанційних курсів (редактори тексту, графіки, відео, звуку, анімаційні пакети тощо);
- інше програмне забезпечення, що рекомендується або розповсюджується Інститутом для його використання особами, що навчаються за дистанційною та змішаною формами навчання.

7.4.4. До інформаційного забезпечення належать електронні інформаційні ресурси, що використовуються у процесі дистанційного та змішаного навчання: окремі електронні версії методичних матеріалів, наукових ресурсів; банк тестових питань за дисциплінами; електронні книги, дистанційні курси, електронні бібліотеки, нормативно-правова база, що стосується дистанційного та змішаного навчання, інші бази та банки даних, у тому числі й ті, що є в мережі Інтернет.

7.4.5. До матеріально-технічного забезпечення належать матеріальні об'єкти та обладнання, що забезпечують процес дистанційного та змішаного навчання. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення Інституту визначаються відповідними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами.

8. Фінансові відносини в сфері дистанційного та змішаного навчання

8.1. Фінансування в системі дистанційного та змішаного навчання здійснюється за рахунок коштів:

- фізичних та юридичних осіб, що вносять плату за навчання;
- виконання господарчих договорів;
- отриманих грантів;
- добровільних внесків і пожертв;
- інших надходжень, що не заборонені чинним законодавством.

8.2. Фінансові відносини між Інститутом, організаціями та установами в сфері дистанційного та змішаного навчання здійснюються відповідно до двосторонніх або багатосторонніх договорів.

9. Міжнародне співробітництво у сфері дистанційного навчання

9.1. Головними напрямками міжнародного співробітництва у сфері дистанційного та змішаного навчання для Інституту є:

- участь у проєктах і програмах, що спрямовані на входження системи дистанційного та змішаного навчання України у світову освітню систему з урахуванням національних інтересів і здобутків вітчизняної освіти, зокрема створення міжнародних віртуальних Інститутів, до складу яких входять навчальні заклади різних країн;

- участь у проєктах і програмах інтегрування національних телекомунікаційних мереж, що задіяні у дистанційному та змішаному навчанні, у європейські та світові науково-освітні телекомунікаційні мережі;

- проведення спільних наукових досліджень щодо розвитку технологій дистанційного та змішаного навчання;

- участь у розробленні вітчизняних та міжнародних стандартів на технології дистанційного та змішаного навчання;

- розробка власних авторських програмних продуктів для управління освітніми процесами дистанційного та змішаного навчання;

- надання послуг, пов'язаних із здобуттям освіти за технологіями дистанційного та змішаного навчання, іноземним громадянам;

- відрядження за кордон педагогічних, науково-педагогічних працівників та інших фахівців з метою підвищення кваліфікації з дистанційного та змішаного навчання відповідно до міжнародних договорів України, а також прямих договорів навчальних закладів з іноземними партнерами.

9.2. Інститут має право здійснювати міжнародне співробітництво в сфері дистанційного та змішаного навчання, укладати відповідні договори, встановлювати прямі зв'язки з навчальними закладами іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до чинного законодавства.